

تاریخچه سرگردانی (وقایع نگاری کولی های جهان)

گزیده ای از کتاب: دایرة المعارف تاریخی کولی ها

www.ketab.ir

سرشناسه: کنریک، دونالد، ۱۹۲۹-۲۰۱۵.

عنوان و نام‌پدیدآور: تاریخچه سرگردانی (وقایع‌نگاری کولی‌های جهان) گزیده‌ای از کتاب: دایرةالمعارف تاریخی کولی‌ها
تألیف: دونالد کنریک مترجمین: زینب خوشرو - سارا عبداللهی - امیر دل‌زنده نژاد

مشخصات نشر: جامعه‌شناسان و روش‌شناسان

مشخصات ظاهری: ۱۶۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۳۹-۴۷-۳

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتاب حاضر ترجمه بخشی از کتاب (Historical dictionary of the Gypsies (Romanies است.

موضوع: کولی‌ها -- تاریخ -- واژه‌نامه‌ها

موضوع: History -- Dictionaries -- Romanies

موضوع: کولی‌ها -- سرگذشت‌نامه -- واژه‌نامه‌ها

موضوع: Biography-- Dictionaries -- Romanies

شناسه افزوده: خوشرو، زینب ۱۳۶۵-، مترجم

شناسه افزوده: عبداللهی، سارا، ۱۳۶۴-، مترجم

شناسه افزوده: دل‌زنده‌نژاد، امیر، ۱۳۵۹-، مترجم

رده‌بندی کنگره: DX۱۱۵

رده‌بندی دیویی: ۹۰۹/۰۴۹۱۴۹۷۰۰۳

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۸۵۷۴۶

با همکاری انتشارات جامعه‌شناسان

جامعه‌شناسان

روش‌شناس

تاریخچه سرگردانی (وقایع‌نگاری کولی‌های جهان) گزیده‌ای از کتاب: دایرةالمعارف تاریخی کولی‌ها
دانلد کنریک / زینب خوشرو - سارا عبداللهی - امیر دل‌زنده نژاد

چاپ اول: ۱۴۰۰ تهران/ تعداد ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۵۱۰۰۰ تومان/ چاپ و صحافی: چاپ‌

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۳۹-۴۷-۳

همه حقوق چاپ نشر برای ناشر محفوظ است.

خروفچینی، نمونه‌خوانی و صفحه‌آرایی: جامعه‌شناسان و روش‌شناسان

ویراستاری: محمد خوشنام‌وند - زینب خوشرو

طراح جلد: بهار محمدزاده شمشال

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی:

تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی

دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، پلاک ۲۲۸

کتاب‌فروشی جامعه‌شناسان

تلفن: ۶۶۰۰۰۰۵۱

تلفن دفتر نشر: ۶۶۹۶۹۶۲۰

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸

است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر یا

بخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

WWW.JAMEESHENASAN.COM

Email: Ravesh20@gmail.com

Email: sociologists15@gmail.com

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه مترجمین
۱۵	مقدمه نویسنده
۱۶	تاریخ اولیه
۱۹	هولوکاست
۲۰	بعد از ۱۹۴۵
۲۳	گاه‌شمار تاریخ کولی‌ها
۴۹	وقایع‌نگاری کولی‌های جهان
۴۹	اتحاد جماهیر شوروی
۵۲	اتریش
۵۵	ارمنستان
۵۶	اسپانیا
۵۹	استرالیا
۵۹	استونی
۶۰	اسکاتلند
۶۲	اسلوونی
۶۵	اسلواکی
۷۲	افغانستان

۷۲.....	انگلیس
۷۸.....	اوکراین
۷۹.....	ایالات متحده آمریکا
۸۰.....	ایتالیا
۸۱.....	ایران
۸۲.....	ایرلند (جمهوری ایرلند)
۸۴.....	ایرلند شمالی
۸۵.....	ایسلند
۸۵.....	آلبانی
۸۶.....	آلمان
۸۸.....	آمریکای جنوبی و مرکزی
۸۹.....	آنگولا
۸۹.....	بلژیک
۹۱.....	بلغارستان
۹۸.....	بوسنی و هرزگوین
۱۰۰.....	پرتغال
۱۰۱.....	ترکیه
۱۰۳.....	جمهوری چک
۱۰۸.....	چکسلواکی
۱۱۲.....	دانمارک
۱۱۳.....	روسیه
۱۱۶.....	رومانی
۱۲۳.....	سوئیس
۱۲۴.....	سوئد
۱۲۶.....	صربستان
۱۳۱.....	عراق
۱۳۱.....	فرانسه

مقدمه مترجمین

در برخورد با موضوع کولی‌ها، بسیاری از انسان‌های جهان حس دو گانه‌ای دارند؛ خواستن و نخواستن؛ شوق و طرد؛ شوق رهایی و کندن از مکان چون کولی و طرد کولی از هر آنچه ذهن بسیط انسان، آن را هنجار و نرمال می‌داند. خواستن که نمودش زندگی کولی‌وار و بی‌قید و بند است و نخواستن که نمودش بیگانگی است. اما با خواندن این کتاب، گویی سطلی از آب یخ روی ذهن این انسان ریخته می‌شود؛ آن سو، در جایی که کولی‌ها ایستاده‌اند و در تاریخ طولانی‌شان، جز تجربه ترس و وحشت با پس زمینه سوزناک آوای نی، هیچ چیزی نیست. یک اشتباه ذهن این است که در اقلیت بودن را ایستادن در برابر جمع بزرگی می‌داند که تمام چیزهای خوب را دارند و خود را در موقعیت اقلیت قرار دادن یعنی خود را انگشت‌نما کردن و این یعنی دهشت؛ اما درباره کولی‌ها هیچ کدام صدق نمی‌کند؛ کولی خود را در موقعیتی قرار نمی‌دهد؛ کولی سرگردان است؛ در تمام موقعیت‌های رنج، حاضر است؛ کولی سازمان‌یافته بوده و هست و مرکز شانس بازان‌دیشی نداشته است؛ کولی در زیر اربابه خدایان از هند تا آلمان له و نابود شده است؛ آری اربابه خدایان هند؛ سال‌ها بر سر منشاء کولی‌ها اختلاف بوده است؛ هر کسی کولی را از جایی می‌دانست و کولی‌ها، خود بر این شایعات دامن می‌زدند؛ البته اغلب دلیلش ترس و پنهان کردن هویت بوده است و یا فریب؛ اما آیا فریب اکثریت جرم است و چه کسی به جرمی مانند فریب اکثریت باید مجازات شود؛ در نهایت با مطالعه زبان کولی‌ها و ویژگی‌های فرهنگی آنان، اندیشمندان ریشه آنها را در هند یافتند؛ هند سرزمین هفتاد و دو ملت و هزاران رنگ؛ در ابتدا عده‌ای از کولی‌ها برای فرار از نظام کاستی هند به سمت غرب مهاجرت کردند و عده‌ای نیز در قشلاق و بیلاقشان، برای بازگشت به هند با جنگ و خونریزی‌های عظیم بر سر راه مواجه شدند؛ بنابراین سرزمین مادری را رها کردند و از شرق جان به سوی غرب و سرنوشتی شوم رو نهادند؛ در مسیرشان از افغانستان و ایران گذشتند و سپس به

سمت اروپا رفتند. عده‌ای نیز در ایران و هر کشوری در مسیر باقی ماندند؛ در منابع مختلف لاتین، کولی‌های ایران در یک پارگراف دو خطی جای می‌گیرند؛ در حالی که رنج‌شان در صدها کتاب نمی‌گنجد. این کمبود منابع درباره کولی‌ها، به زبان فارسی نیز مشهود است؛ به گونه‌ای که نگارنده خود در نگارش پایان‌نامه کارشناسی ارشدش در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، با این معضل روبرو بود؛ به گونه‌ای که هنگام دفاع از پایان‌نامه‌اش، به دلیل نبود اطلاعات از کولی‌ها بیم آن می‌رفت که کلیشه‌های قومی درباره کولی‌ها، ملاک داوری قرار بگیرند؛ همین مساله سبب شد بعد از فراغت از تحصیل، نگارنده درباره منشا و ریشه کولی‌ها و تاریخ آنها به صورت شفاف، مستند و علمی - نه چنان که در منابع پیشین بوده است - مطالبی در اختیار خوانندگان فارسی زبان بگذارد؛ بر همین اساس، ترجمه این متن متولد شد. متن پیش رو حاصل ترجمه بخشی از کتاب کاملی تحت عنوان دایره المعارف تاریخی کولی‌ها است؛ دلیل انتخاب گزیده‌ای از آن کتاب برای ترجمه این است که متن لاتین، کتابی حجیم و سرشار از اطلاعاتی است که برای خواننده فارسی زبان، فایده‌ای حاصل نمی‌کند؛ به همین جهت، برای آشنایی مخاطب با تاریخ کولی (از ابتدای هجرت از هند تا سال ۲۰۰۵) تصمیم بر ترجمه وقایع‌نگاری کولی‌ها در تمام کشورهای جهان گردید؛ تاریخی که از خیال‌رهای از محدودیت‌های کاست آغاز شد و در دوره‌های آدم‌سوزی و آشویتس، داخاو تا زندگی در پاورقی کتاب‌های هولوکاست یهودیان و سپس عقیم‌سازی زنان کولی در سال‌های به اصطلاح متمدن پس از ۲۰۰۰ ادامه یافت. کولی‌ها گرچه اغلب وسایل مورد نیاز زندگی روستایی را فراهم کرده‌اند؛ اما طبق این متن در همه جای جهان و در همه موقعیت‌ها با طرد اجتماعی روبرو بوده‌اند؛ در گذشته این فرآیند به شکل رسمی و با اعمال قوانین صورت می‌پذیرفته و اکنون جنبه‌های غیررسمی طرد اجتماعی کولی‌ها آن چنان گسترده است که گاهی باورپذیر نیست؛ جنبه‌های غیررسمی طرد آن‌ها در گرافیتی‌های نژادپرستانه و جنبش کله‌پوستی‌ها در اروپا تا قتل زنان و مردان و کودکان کولی به دست اعضای این جنبش را شامل می‌شود؛ اما وقتی مجلس نمایندگان یک کشور برای قتل یک کله‌پوستی یک دقیقه سکوت می‌کند طرد اجتماعی غیررسمی جنبه رسمی پیدا می‌کند و مجوزها برای کله‌پوستی‌های خودسر صادر می‌شود. مهمترین واقعه‌ای که کولی‌ها رنج آن را تا ابد بر دوش و قلب خود دارند، هولوکاست است. در هر

کشوری که آلمان نازی تسخیر کرده است، کولی‌ها نیز بند و اردوگاه و سوختن و مردن را تجربه کرده‌اند. می‌توان عکس کودکان و زنان کولی را دید که در صف مرگ هستند؛ مردان جوان کولی گاهی جان به در می‌بردند زیرا نیروی کار بی‌جیره و مواجب فاشیسم در کارخانه‌ها بودند و چرخ خون آلود صنایع را در سال‌های جنگ جهانی دوم می‌چرخاندند؛ در حالیکه کولی‌های بسیاری در زرادخانه‌های زیرزمینی، کارگر ساخت موشک‌های وی دو بودند؛ کولی‌های بسیاری نیز در آزمایشگاه‌های نازی توسط پزشکان فاشیست مورد آزمایشاتی قرار می‌گرفتند تا داروهایی را تجربه کنند که پیش از آنان هیچ انسانی تجربه نکرده بود؛ آنها با از دست دادن جان‌شان عوارض داروهای شیمیایی را در ذره ذره وجودشان می‌زیستند. در سال‌های پس از جنگ نیز کولی‌های بسیار اندکی به مقام‌هایی مانند نمایندگی مجلس رسیدند؛ گاهی مجلاتی چاپ کرده‌اند و در جهت بهبود وضعیت کولی‌ها اقداماتی انجام داده‌اند. اما با توجه به وضعیت وخیم کولی‌ها از لحاظ برخورداری از امکانات و خدمات و نرخ‌های بالای بیکاری‌شان، این اقدامات نتوانسته‌اند آبی بر آتش بریزند؛ گویی عزمی جهانی برای حل مشکل کولی‌ها لازم است.

در نهایت شاید گفته شود کولی‌ها چه وضعیت بدی را تجربه می‌کنند و طرد اجتماعی چه حس دردناکی است؛ اما اگر فرد نیک در خودش نگاه کند می‌بیند خودش زمان‌هایی یک منبع طرد اجتماعی بوده و بسیار اتفاق افتاده است که هدف طردش، یک کولی بوده است؛ این طرد از چای نخوردن با کولی و دست ندادن به او تا ازدواج نکردن با کولی‌ها و اخراج‌شان از روستا و محله و اجاره ندادن خانه به کولی‌ها را دربرمی‌گیرد.

برای شروع مطالعه درباره کولی‌ها متن این کتاب به مخاطبان اعم از پژوهشگران و دانشجویان توصیه می‌گردد؛ زیرا این متن، پایه و اساس اطلاعات درباره تاریخ کولی‌هاست؛ روزشمار هجرت کولی‌ها و تک‌تک وقایعی که برایشان در سراسر جهان اتفاق افتاده است، در این متن آمده است. امید است شاهد پیشرفت مطالعات علمی‌تر و جدی‌تر درباره کولی‌های ایران باشیم؛ شاید بتوانیم در آینده، یک پاراگراف سهم ایران را در منابع لاتین به چند کتاب برسانیم.

زینب خوشرو

ایلام، بهار ۱۴۰۰